

GHID DE COLECTARE SELECTIVĂ A DEȘEURILOR MENAJERE SOLIDE

DESPRE

ACEST GHID INFORMATIV A FOST ELABORAT ÎN CADRUL PROIECTULUI DE PROMOVARE A MANAGEMENTULUI DURABIL AL DEȘEURILOR ȘI COLECTĂRII SELECTIVE LA SURSĂ, IMPLEMENTAT ÎN CADRUL **PROGRAMULUI „ORAȘE VERZI DURABILE PENTRU MOLDOVA”** CU SUPORTUL **GEF** (FACILITATEA GLOBALĂ DE MEDIU) ȘI **PNUD** (PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU DEZVOLTARE) **MOLDOVA**, ÎN SCOPUL ÎMBUNĂTĂȚIRII ACCESULUI LA SERVICII SUSTENABILE DE GESTIONARE A DEȘEURILOR ȘI REDUCEREA DEPOZITĂRII DEȘEURILOR ÎN NATURĂ.

PROIECTUL „ORAȘE VERZI DURABILE PENTRU MOLDOVA” ARE MISIUNEA DE A TRANSFORMA CHIȘINĂUL ȘI ALTE CENTRE URBANE DIN MOLDOVA ÎN ORAȘE EUROPENE MODERNE VERZI ȘI INTELIGENTE, CU O ÎMBUNĂTĂȚIRE A CALITĂȚII VIEȚII PENTRU CETĂȚENII ACESTORA, SUSȚINÂND ȘI ÎNCURAJÂND SOLUȚIILE INOVATIVE PENTRU A CATALIZA DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNITĂȚILOR CU EMISII REDUSE DE CARBON.

SCOPUL DE BAZĂ AL ACESTUI GHID CONSTĂ ÎN INFORMAREA POPULAȚIEI PRIVIND NECESITATEA DE PREVENIRE A POLUĂRII CU DEȘEURI ȘI MODALITĂȚILE ACTUALE ACCESIBILE DE A REDUCE IMPACTUL DEȘEURILOR ASUPRA MEDIULUI ȘI A SĂNĂTĂȚII POPULAȚIEI PRIN SPORIREA GRADULUI DE VALORIFICARE A ACESTORA.

Partenerii proiectului

CUPRINS

Prefață.....	3
Reciclabile.....	4
Sticla.....	5
Plastic.....	5
Polistiren.....	6
Metale.....	6
Hârtie/Carton.....	7
Deșeuri biodegradabile.....	9
Deșeuri reziduale.....	9
Textile.....	10
Deșeuri medicale.....	11
DEEE-uri.....	12
DBA.....	13
Alte deșeuri periculoase.....	14
Concluzie.....	15

Anual, prin intermediul serviciilor de salubritate, din localitățile urbane se transportă la depozite de deșuri menajere solide peste 2000 mii m³ de deșuri. Cea mai utilizată metodă de tratare a deșeurilor menajere în RM este depozitarea pe sol, care reprezintă frecvent o sursă importantă de poluare a solului și a apelor subterane, depozitele nefiind exploatate corespunzător - nu se compactează și nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspîndirii mirosurilor neplăcute, nu există un control strict al calității și cantității deșeurilor care sunt evacuate de la depozit, etc. (1)

Gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor afectează comunitățile locale, amenință mediul, afectează sănătatea populației și contribuie la emisiile globale de gaze cu efect de seră.

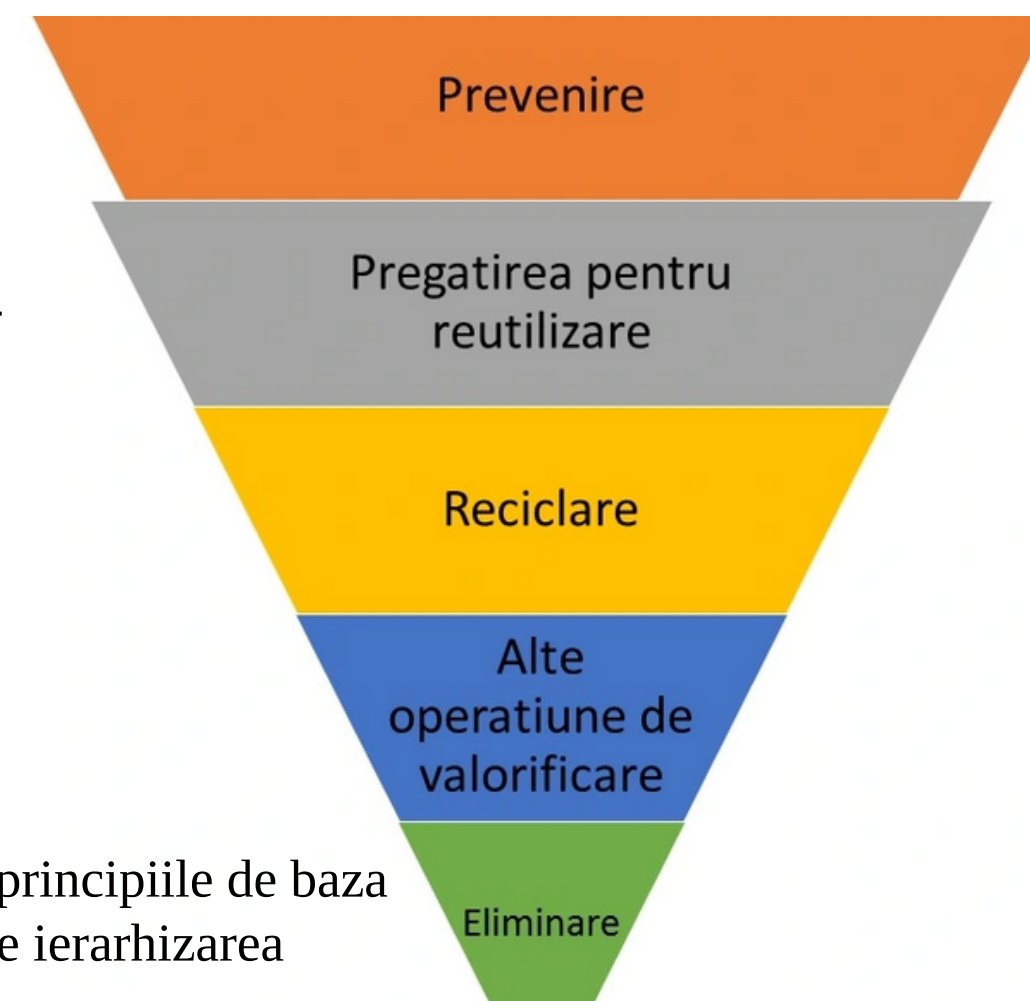
Conform bunelor practici, dar și a Strategiei Naționale de gestionare a deșeurilor, pentru a reduce impactul negativ al acestora și al depozitarii deșeurilor în natură, se recomandă a urma unul dintre principiile de baza ale unui management adecvat al deșeurilor, care este principiul prevenirii. Acest principiu stabilește ierarhizarea activităților de gestionare a deșeurilor, în ordinea descrescătoare a importanței:

➔ **Prevenirea** producerii de deșeu și înlocuirea bunurilor din materii prime periculoase/neprietenoase mediului cu materii prime nepericuloase;

➔ Pregătirea deșeurilor pentru **reutilizare**;

➔ **Reciclare**, inclusiv compostarea și recuperarea;

➔ și tocmai la final – **Depozitarea**, a unei cantități cât mai mici de deșuri inerte.

Conform analizelor morfologice, deșeurile menajere solide după structura sa sunt compuse în mare parte din deșeuri biodegradabile, reciclabile, reziduale și periculoase. După greutate, deșeurile biodegradabile prevalează. Însă datorită unui volum mare de fracții ușoare în componența sa, densitatea deșeurilor menajere este una foarte redusă. Acest fapt demonstrează un volum preponderent de așa-numita fracția uscată, mai ales în zonele urbane - ambalaje, mase plastice, ambalaj PET, pungii, carton, textile, ș.a., deșeuri care deseori sunt dispersate la distanțe mari de vânt. O bună parte dintre acestea sunt deșeuri ce ar putea fi sortate și reciclate, reducând astfel impactul negativ al deșeurilor.

RECICLABILE

Deșeuri reciclabile reprezintă deșeurile care fiind supuse unui proces tehnologic, pot fi reutilizate în calitate de materie primă secundară la producerea altor bunuri. Prin intermediul reciclării se economisesc resursele naturale primare, inclusiv cele epuizabile, precum și se reduce consumul de energie, emisiile de gaze cu efect de seră și nivelul de contaminare al mediului natural, inclusiv apele potabile.

Printre materiile reciclabile se numără hârtia, sticla, metalele, materialele plastice, lemnul, ș.a.

Conform practicilor tradiționale actuale, cele mai multe materiale reciclabile și utile sînt depozitate împreună cu cele nereciclabile la groapa de gunoi, astfel pierzîndu-se o mare parte a potențialului său util, dar și devenind o sursă de poluare pe termen lung. Fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, crește gradul de umiditate și contaminare cu alte reziduuri, astfel încât recuperarea acestora devine dificilă sau chiar imposibilă.(1)

Prin urmare, pentru a reduce depozitarea la gunoiști și sporirea gradului de reciclare, un pas important este colectarea selectivă la sursă.

Ce poate fi colectat selectiv în scopul reciclării:

STICLA

-recipiente din sticlă de diferite culori, borcane, vase din sticlă, cioburi, damigene, ambalaje din sticlă de la produse cosmetice. Cum se colectează selectiv - fără capac, golite și curățate; pot fi depozitate în tomberoanele special amenajate sau la fracția uscată. Nu colectăm aici: recipiente de la substanțe periculoase, tăvi din sticlă Pirex și alte vase rezistente la căldură, produse din ceramică, oglinzi, geamuri sparte, becuri, inclusiv cele fluorescente, tuburi de neon, parbrize.

De ce să reciclăm: sticla nu biodegradează nici chiar mii de ani în natură. Aceasta însă este sută la sută reciclabilă, fără a afecta calitatea produselor finale. Prin utilizarea sticlei reciclate, se reduce poluarea rezultată de la procesul industrial de producere a noilor bunuri cât și energia utilizată.

PLASTICUL

Cum se colectează selectiv - recipientele trebuie să fie golite, clătite și presate pentru ca să nu ocupe mult spațiu

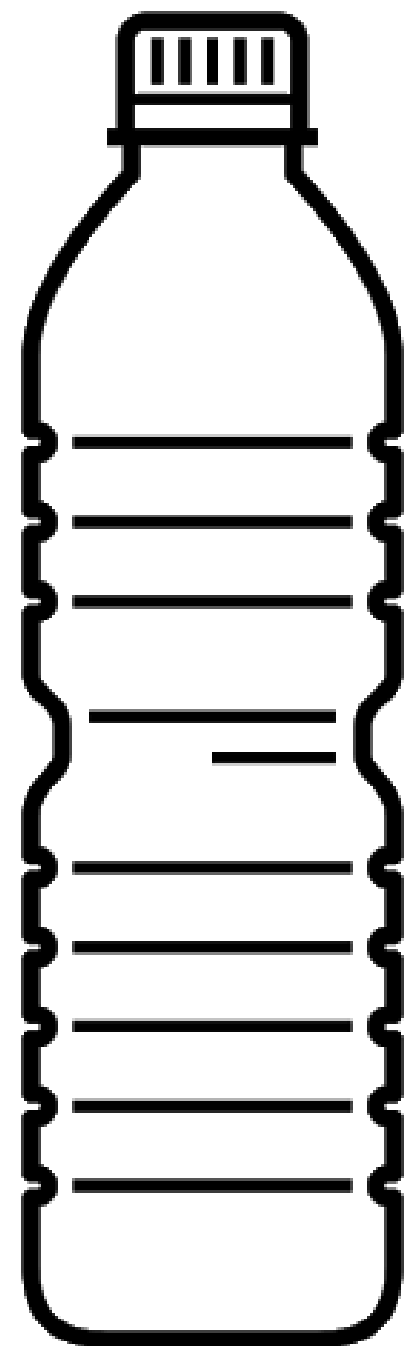
NU colectăm aici: recipiente cu resturi de vopsea, diluanți sau alte substanțe chimice periculoase, deșeuri medicale (ex: seringi folosite).

De ce să reciclăm: Masele plastice sunt fabricate din petrol. Deșeurile din plastic nu biodegradează nici 500 de ani, descompunându-se în microplastic și astfel pătrund în apă, aer, sol, lanțul trofic. Printr-un efect de acumulare, poluarea cu plastic se manifestă continuu. Reciclând plasticul evităm depozitarea acestuia în natură, precum și favorizăm reducerea generării gazelor cu efect de seră.

Tipuri de plastic:

- ♻️ 1 PET sau PETE (polietilen tereftalat) - recipiente din plastic pentru băuturi (PET-uri), ambalaj din plastic PET, transparente sau colorate, pentru băuturi - apă, suc, bere, ulei, etc. – se reciclează;
- ♻️ 2 HDPE (polietilenă de înaltă densitate) – recipiente de produse chimice, flacoane și alte ambalaje din plastic de la produse cosmetice sau de îngrijire, detergenți, creme, șamponuri, geluri de duș, detergent de vase, de rufe, de la balsam, clor, soluții de curățat etc. – se reciclează;
- ♻️ 3 PVC (clorură de polivinil) - dopuri, tăvi, folie, țevi, tuburi, mobilier ușor, carduri, autocolante, obiecte din plastic, jucării de plastic etc.
- ♻️ 4 LDPE (polietilenă de densitate joasă) - pungi, saci, folii de plastic cum sunt cele de la baxurile de apă - nu întotdeauna reciclabilă; poate fi reutilizată;
- ♻️ 5 PP (polipropilenă) - cutii de margarină, pahare, saci, diverse ambalaje alimentare (etc.)
- ♻️ 6 PS (polistiren) - tăvi, pahare de unică folosință, gălețușele de iaurt, caserole, tacâmuri, pahare și recipiente din plastic, paie colorate, carcase casete (etc.) – greu de reciclat; majoritatea centrelor de reciclare nu le acceptă;
- ♻️ 7 Altele — greu de reciclat, doar unele centre le acceptă pentru reciclare

POLISTERENUL

Polistirenul este un plastic versatil folosit pentru a face o mare varietate de produse de larg consum. Este un material fabricat dintr-un derivat al petrolului și este utilizat pentru ambalarea oricărui produs de orice dimensiune sau formă, inclusiv pentru ambalarea alimentelor perisabile sau electrocasnice. Acest material nu biodegradează în natură nici chiar sute de ani, devenind o sursă de poluare pe termen lung. De aceea, se recomandă înlocuirea acestuia cu produse din alte tipuri de materiale durabile, prietenoase mediului, iar acolo unde aceasta nu este posibil – de colectat selectiv și predat reciclatorilor.

Compania ABS acceptă acest tip de deșeu doar în cazul când ele sunt curate. La platformele deservite de compania ABS plăcile de polisteren pot fi depozitate împreună cu cartonul, pentru ca fiind transportate la uzina de sortare, acesta va fi ulterior reciclat.

METALELE

- ambalaje de metal, doze de la băuturi răcoritoare, cutii de conserve, tăvițele de aluminiu, tuburi și recipiente de la produse de tip spray, (ex. deodorante), capace și dopuri metalice, folia de aluminiu, diverse ambalaje metalice sau containere pentru alimente și alte produse.

De ce să reciclăm: Prin reciclarea deșeurilor de metale se reduc considerabil extracțiile de minereu, energia folosită la extracție și producere, dar și emisiile de gaze cu efect de seră, poluarea rezultată în urma acestor procese și impactul asupra stratului de ozon.

Cum colectăm: se recomandă golirea recipientelor, eliberarea și curățarea de reziduri lichide sau solide, precum și aplatizarea acestora (după posibilitate). Pot fi colectate separat, în containere specializate sau împreună cu alte reciclabile, de exemplu cu plasticul sau sticla. Compania ABS asigură sortarea acestora și ulterior – reciclarea.

Atenție: cutiile de vopsele, diluanți sau alte substanțe chimice periculoase, baterii uzate, DEEEuri, deși aparent se pare că conțin metale, nu se colectează aici, acestea fiind predate operatorilor specializați pentru neutralizarea acestora.

HÂRTIA/CARTONUL

- cutii, ziare, reviste, foi, broșuri, xero-copii, ambalaje de carton, plicuri/pungi de hârtie, hârtia care nu mai poate fi folosită la împachetat sau scris, caiete, cărți, etc.

De ce să reciclăm: o tonă de hârtie reciclată salvează 15-17 copaci; reduce consumul de apă cu aproximativ 60 % pentru producerea noilor produse de papetărie; reduce consumul a 2,5 barili de petrol, 4132 KwH, spațiu de depozitare; se reduc emisiile și poluarea aerului cu aproape 70 % de la procesul industrial de producere.

Cum se colectează: Pentru a putea fi reciclată, hârtia / cartonul se colectează și se stochează la un loc uscat și de evitat contaminarea acestora cu uleiuri sau alte impurități. De aliberat în prealabil de lipici, polyester sau alte impurități. Cutiile ar fi bine să fie dezasamblate, presate/pliate pentru a reduce volumul acestora. Hârtiile mai mici pot fi colectate într-o cutie de carton mai mare.

Notă: hârtia contaminată sau umedă practic nu poate fi reciclată! Șervețele de bucătărie din hârtie utilizate, cutii de pizza pot fi compostate.

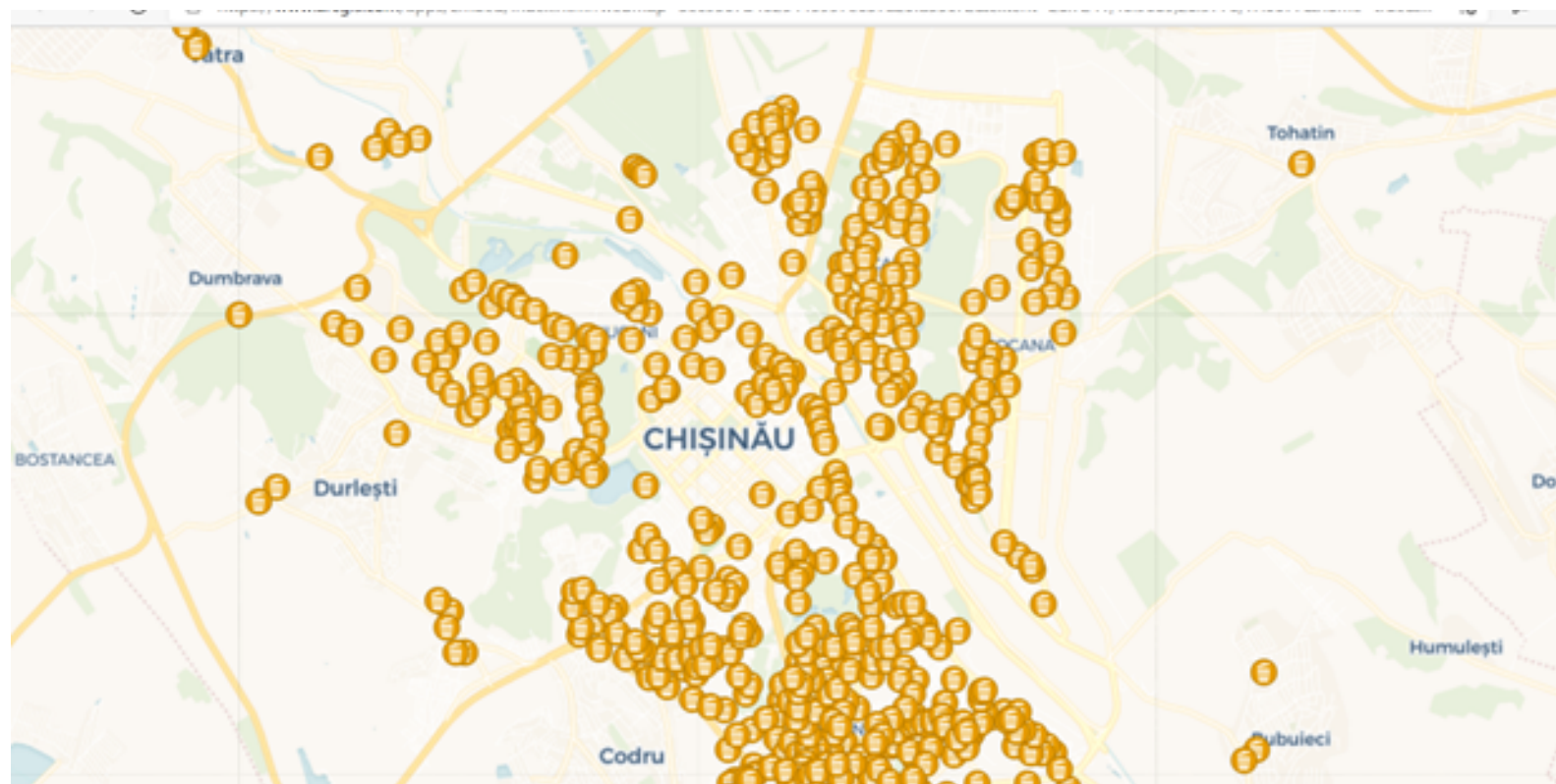
Nu pot fi reciclate: hârtia chimică/termică cum este cea de la bonuri fiscale, hârtia de fax, cea indigo și hârtia de pergament de cuptor. Acestea se colectează împreună cu deșeurile reziduale.

RECICLABILE

08

Depozitarea reciclabililor urmează a fi la tomberonul specializat, iar în cazul lipsei infrastructurii de colectare selectivă, acestea pot fi colectate în pungi separate – fracția uscată (reciclabile) și fracția umedă (reziduale). Compania „**ABS**” asigură sortarea deșeurilor beneficiarilor săi, printr-un proces mecano-manual la uzina sa de sortare. Deasemenea, compania „**ABS**” acceptă depozitarea la tomberoanele de tip plasă a diverselor ambalaje/deșeuri din plastic sau polimer, precum și cele din metal, doze de aluminiu. Harta punctelor de colectare poate fi văzută pe site-ul companiei www.abs.md sau pe reciclare.md:

Deșeurile organice sau biodegradabile reprezintă deșeurile ce provin de la bucătării - resturile de fructe și legume, coji de ouă, zaț de cafea, alimente învechite, resturi de mâncare, șervețele de hârtie utilizate, etc. precum și alte reziduuri verzi, cum sunt cele de la plantele de interior, florile uscate, resturile din curte - iarbă, frunze, crengi, scoarță, buruieni, etc., reziduurile de la animale, inclusiv de la cele de companie, etc

Aceste deșeuri constituie o parte considerabilă, după greutate, a deșeurilor menajere zilnice. Fiind 100% biodegradabile, ar putea fi ușor reciclate, imitând procesele naturale de descompunere a materiei organice în natură. Pentru aceasta este nevoie de creat condițiile necesare și de colectat selectiv. Unul dintre cele mai simple metode de reciclare a fracției organice este compostarea și imită ciclurile naturii, doar că într-un mod dirijat de om.

În condiții urbane, procesarea fracției organice se recomandă a fi realizată la nivel centralizat, pentru a evita invaziile de rozători, mirosuri neplăcute, vandalizarea de către maidanezi. În curte, poate fi realizată cu succes și compostarea individuală sau colectivă. există exemple de bune practici de compostare individuală, inclusiv în mediul urban, care poate fi ușor de implementat în curtea proprie sau în vecinătatea spațiilor verzi: ASK a worm

În cazul în care lipsesc facilități de valorificare a fracției organice, acestea se depozitează împreună cu deșeurile **REZIDUALE**. Toate celelalte deșeuri, pentru care la moment nu există o soluție tehnologică de reciclare sau valorificare. Aici se includ scutecele și produsele de igienă de unică folosință, pahare sau veselă de unică folosință, măști/mănuși de unică folosință, pungi și alte ambalaje nereciclabile, obiecte de ceramică sparte, guma de mestecat, încălțăminte sau îmbrăcăminte care nu mai poate fi reparată sau reutilizată, lavetele, resturi de țigări, etc.

TEXTILELE sunt fabricate fie din materiale naturale (bumbac, in, lână, mătase, piele, etc.), fie sintetice sau artificiale (ex. polyester) sau mixte. Industria de haine și materiale textile se situează pe locul 2 în topul celor mai mari poluatori din lume. La producerea unei tone de haine se consumă foarte multă energie și diverse materii prime. Așadar, înainte de a arunca articolele textile, este recomandabil să verificăm dacă acestea pot fi reparate sau ar putea fi de folos altcuiva. Textilele ar putea fi vopsite, cusute sau transformate în alte articole. Donarea obiectelor, inclusiv a textilelor de care nu mai avem nevoie, dar care au o stare satisfăcătoare, este o opțiune umană în schimbul aruncării la tomleronul comun.

Sunt mai multe centre de binefacere, unde pot fi donate haine și alte bunuri, care ulterior ajung la cei ce au mai multă nevoie de ele:

- Misiunea socială “Diaconia”, <https://www.facebook.com/diaconia.md>
- Grupul Free Cycle
- Moldova #FărăDeșeuri
- Biserica “Nașterea Maicii Domnului” (str. Ginta Latină 9, or. Chișinău) sau puteți întreba la orice altă biserică
- „Mesto – Charity Shop” – un magazin social
- Proiecte caritabile de Torbesc & Ecovisio: <https://bit.ly/3mQ7PZi>, <https://www.facebook.com/torbesc>
- Proiectele de Asociația „Soluții pentru Dezvoltare Sustenabilă”: <https://bit.ly/2OJWNbf>, <https://fb.watch/4Hi-25JG-y/>
- Modele de antreprenariat social cu reciclarea textilelor ș.a.

Textilele care au ajuns la uzina de sortare „**ABS**” au fost donate, inclusiv azilurilor de animale.

Pe lângă deșeurile menajere și a celor similare acestora, se mai generează deșeuri neasimilabile celor menajere, cum ar fi deșeuri de echipamente electrice și electronice, deșeuri medicale, deșeurile voluminoase sau cele rezultate din activități de construcții și demolări, etc. Acestea pot conține atât materiale reciclabile, inerte, reutilizabile, cât și particule periculoase.

DEȘEURILE MEDICALE

Deșeurile medicale provenite din gospodăriile oamenilor sunt medicamentele cu termen expirat sau neutilizabile, cu regim de temperatură ce nu a fost respectat, cu ambalaje deteriorate, rezultate în urma schimbării tratamentului sau retrase din comercializare (dar care se mai găsesc la consumatori), sau alte cauze posibile. Deșeurilor de medicamente conținutului de substanțe active chimice, prin urmare acestea necesită o procesare specializată pentru a se evita pătrunderea în natură a acestora și riscurile de contaminare a componentelor de mediu, precum și riscurile asupra faunei, sănătății publice.

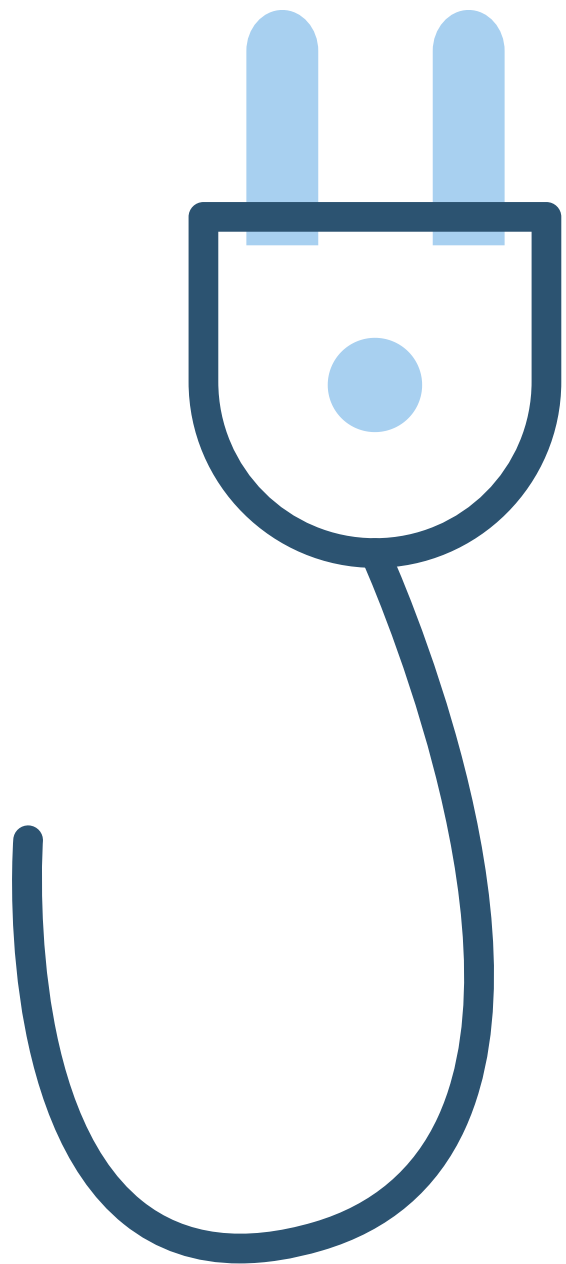
Ce putem face cu medicamentele care nu mai pot fi folosite sau care au termenul de valabilitate expirat? Acestea pot fi predate în locurile indicate la Farmacia Felicia, care va asigura tratarea corespunzătoare a acestora. Tot aici pot fi predate dispozitivele medicale ieșite din uz - termometre electronice, tensiometre, stetoscoape, oximetre, glucometer, nebulizatoare, ș.a., care sunt considerate DEEE-uri. Pentru mai multe detalii, consultați pagina @Farmacia Felicia.

DEEE - sunt deșeuri electrice și electronice, și cuprinde orice echipament care se conectează la priză, are un cablu, baterie sau placă de circuit.

Această categorie cuprinde deșeurile provenite de la aparatele de uz casnic de dimensiuni mari și mici fier de călcat, uscătoare, televizoare, frigider, plite electrice, mașini de spălat, echipamente informatice și de telecomunicații - telefoane mobile, computere, calculatoare, MP3 player, CD playere, echipamente de larg consum și cele de iluminat, unelte electrice și electronice, echipamente sportive și cele de agrement, jucării, dispozitive medicale, instrumente de supraveghere și control, cabluri și unelte electrice, console de jocuri, alarme de incendiu, dispozitive pentru sudură, dispozitive pentru jocuri video, aparatură medicală și distribuitoare automate, bateriile uzate, lampi, tuburi de neon etc.

Deșeurile de echipamente electrice și electronice cu bateriile uzate sunt deșeuri toxice și foarte periculoase pentru mediu și sănătate, deoarece conțin un șir de substanțe nocive, deosebit de toxice, care afectează componentele de mediu, dar și sănătatea oamenilor. Impactul DEEE asupra mediului este considerabil, afectând tot ce este viu atunci când aceste substanțe nocive intră mai departe în lanțul trofic. Aceste deșeuri pot fi reutilizate și reciclate atunci când nu mai corespund condițiilor de utilizare-reutilizare și nu pot fi reparate. Se recomandă colectarea separată a acestora și predarea operatorilor autorizați pentru neutralizarea și reciclarea acestora. www.moldrec.md

DBA - DEȘEURI DE BATERII ȘI ACUMULATORI

Bateriile uzate sunt nocive datorită metalelor grele pe care le conțin, mercur, nichel, plumb, cadmiu, etc. Acestea pot contamina componentele de mediu - solul, apa freatică, ș.a.; afectează flora/fauna, dar și mai grav – sănătatea umană. O baterie uzată, ajunsă în sol sau la coșul de gunoi, iar ulterior la groapa de gunoi poluează cel puțin 1 metru pătrat de pământ și 10 litri de apă. Un calcul estimativ, potrivit căruia o familie deține în medie 8-10 baterii uzate, raportat la populația unei localități, relevă proporția poluării mediului.

Pentru a preveni poluarea cu aceste substanțe nocive, se recomandă colectarea separată a acestora și depozitarea în locurile special amenajate, sau predarea operatorilor autorizați pentru neutralizarea acestora. Aici, o hartă cu amplasarea unor puncte de colectare a e-deșeurilor: Amplasarea punctelor de colectare a DBA,(14), realizată de echipa A.O. AVD, în parteneriat cu A.O. EcoDigital, Colegiul de Ecologie, ș.a.

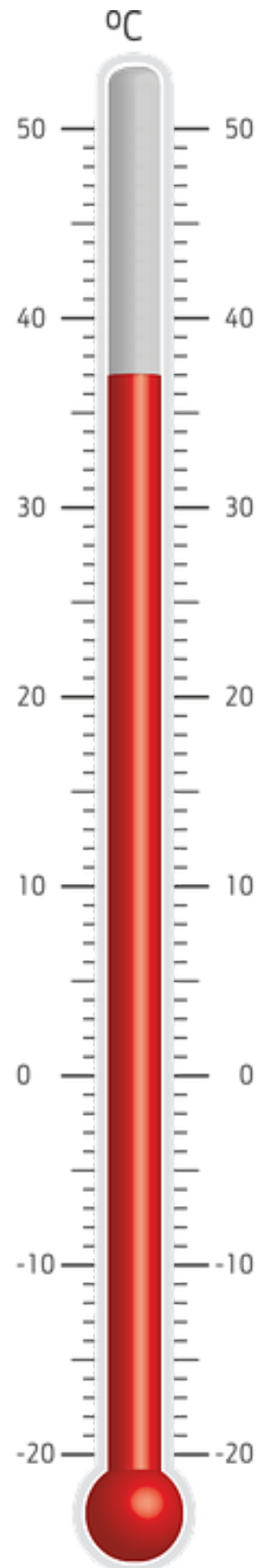

ALTE DEȘEURI PERICULOASE

În această categorie se includ deșeuri care au una sau mai multe dintre proprietățile: conțin substanțe explozive, oxidante, inflamabile, iritante, nocive, toxice, cancerigene, corozive, infecțioase, mutagene sau capabile să producă alte substanțe, de exemplu levigatul rezultat de la depozitarea deșeurilor în mix. Acestea pot prezenta riscuri imediate sau întârziate pentru unul sau mai multe sectoare ale mediului, dar și sănătății publice. (17)

Exemple: recipientele cu simboluri de substanțe periculoase, termometre cu mercur, lămpi fluorescente, bec cu incandescență, vopsele sau cutiile de vopsele, diluanți, tuburi de la clei, etc. Se recomandă evitarea generării acestor tipuri de deșeuri.

COLECTAREA ACESTOR TIPURI DE DEȘEU SE EFECTUEAZĂ SEPARAT DE CELE MENAJERE ȘI PREDATE OPERATORILOR AUTORIZAȚI PENTRU NEUTRALIZAREA ACESTORA.

CONCLUZIE

PRINCIPALA VICTIMĂ A UNUI MANAGEMENT PRECAR AL DEȘEURILOR ESTE POPULAȚIA - GENERAȚIILE DE AZI ȘI CELE VIITOARE. PENTRU A AVEA CONDIȚII DE VIAȚĂ MAI SĂNĂTOASE, PENTRU A PUTEA ACCESA SERVICII MAI CALITATIVE DE GESTIONARE A DEȘEURILOR ESTE NEVOIE DE CONȘTIENTIZAREA PROBLEMEI LA TOATE NIVELELE: AUTORITĂȚI, SOCIETATE ȘI CETĂȚENI. TOȚI ACTORII TREBUIE SĂ IA ATITUDINE ȘI SĂ ACȚIONEZE IMEDIAT PENTRU A EVITA O CATASTROFĂ ECOLOGICĂ!

Partenerii proiectului

